

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮಾರ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ |

ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಂ

|| ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ||

ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕೇ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

---

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the Baraha font.

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾಸುಜಾಯ ನಮಃ

॥ ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ॥

ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ

ಅಶೋಕವನಿಕಾಯಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತಸ್ಯಾಃ ಶೋಭಾಯಾ ದರ್ಶನಮೇಕಸ್ಮಿನ್ನಶೋಕೇ
ಪ್ರಚ್ಛನ್ನೀಭೂತೇನ ಹನುಮತಾ ತತ ಏವ ತಸ್ಯಾ ಅನುಸಂಧಾನಂ

ಸ ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಮನಸಾ ಚಾಧಿಗಮ್ಯ ತಾಂ |
ಅವಪ್ಲುತೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರಾಕಾರಂ ತಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಃ || ೫.೧೪.೧ ||

ಸ ತು ಸಂಹೃಷ್ಟಸರ್ವಾಂಗಃ ಪ್ರಾಕಾರಸ್ಥೋ ಮಹಾಕಪಿಃ |
ಪುಷ್ಟಿತಾಗ್ರಾ ವಸಂತಾದೌ ದದರ್ಶ ವಿವಿಧಾ ದುರ್ಮಾ || ೫.೧೪.೨ ||

ಸಾಲಾನಶೋಕಾ ಭವ್ಯಾಂಶ್ಚ ಚಂಪಕಾಂಶ್ಚ ಸುಪುಷ್ಟಿತಾಃ |
ಉದ್ದಾಲಕಾ ನಾಗವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚೂತಾಃ ಕಪಿಮುಖಾನಪಿ || ೫.೧೪.೩ ||

ತಥಾಽಽಮ್ರವಣಸಂಪನ್ನಾ ಲತಾಶತಸಮನ್ವಿತಾಂ |
ಜ್ಯಾಮುಕ್ತ ಇವ ನಾರಾಚಃ ಪುಪ್ಲುವೇ ವೃಕ್ಷವಾಟಿಕಾಂ || ೫.೧೪.೪ ||

ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ತಾಂ ವಿಹಗೈರಭಿನಾದಿತಾಂ |
ರಾಜತೈಃ ಕಾಂಚನೈಶ್ಚೈವ ಪಾದಪೈಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಾಂ || ೫.೧೪.೫ ||

ವಿಹಗೈರ್ಮೃಗಸಂಘೈಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ಚಿತ್ರಕಾನನಾಂ |
ಉದಿತಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಾಂ ದದರ್ಶ ಹನುರ್ಮಾ ಬಲೀ || ೫.೧೪.೬ ||

ವೃತಾಂ ನಾನಾವಿಧೈರ್ಮೃಗೈಃ ಪುಷ್ಪೋಪಗಫಲೋಪಗೈಃ |
ಕೋಕಿಲೈರ್ಭೃಂಗರಾಜೈಶ್ಚ ಮತ್ತೈರ್ನಿತ್ಯನಿಷೇವಿತಾಂ || ೫.೧೪.೭ ||

ಪ್ರಹೃಷ್ಯಮನುಜಾಂ ಕಾಲೇ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಮದಾಕುಲಾಂ |
ಮತ್ತಬರ್ಹಿಣಸಂಘುಷ್ಪಾಂ ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯುತಾಂ || ೫.೧೪.೮ ||

ಮಾರ್ಗಮಾಣೋ ವರಾರೋಹಾಂ ರಾಜಪುತ್ರೀಮನಿಂದಿತಾಂ |
ಸುಖಪ್ರಸುಪ್ತಾ ವಿಹರ್ಗಾ ಬೋಧಯಾಮಾಸ ವಾನರಃ || ೫.೧೪.೯ ||

ಉತ್ಪತ್ತದ್ಭಿರ್ಜಗಣೈಃ ಪಕ್ಷೈರ್ವಾತ್ಮೈಃ ಸಮಾಹತಾಃ |
ಅನೇಕವರ್ಣಾ ವಿವಿಧಾ ಮುಮುಚುಃ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಯಃ || ೫.೧೪.೧೦ ||

ಪುಷ್ಪಾವಕೀರ್ಣಃ ಶುಶುಭೇ ಹನೂಮಾ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ |
ಅಶೋಕವನಿಕಾಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ಪುಷ್ಪಮಯೋ ಗಿರಿಃ || ೫.೧೪.೧೧ ||

ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಭಿಧಾವಂತಂ ವೃಕ್ಷಖಂಡಗತಂ ಕಪಿಂ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ವಸಂತ ಇತಿ ಮೇನಿರೇ || ೫.೧೪.೧೨ ||

ವೃಕ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪತಿತ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಪೈರವಕೀರ್ಣಾಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ |
ರರಾಜ ವಸುಧಾ ತತ್ರ ಪ್ರಮದೇವ ವಿಭೂಷಿತಾ || ೫.೧೪.೧೩ ||

ತರಸ್ವಿನಾ ತೇ ತರವಸ್ತರಸಾ ಬಹು ಕಂಪಿತಾಃ |
ಕುಸುಮಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಸಸ್ಯಜುಃ ಕಪಿನಾ ತದಾ || ೫.೧೪.೧೪ ||

ನಿಧೂತಪತ್ರಶಿಖರಾಃ ಶೀರ್ಣಪುಷ್ಪಫಲಾದ್ರಮಾಃ |
ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾ ಧೂರ್ತಾ ಇವ ಪರಾಜಿತಾಃ || ೫.೧೪.೧೫ ||

ಹನೂಮತಾ ವೇಗವತಾ ಕಂಪಿತಾಸ್ತೇ ನಗೋತ್ತಮಾಃ |
ಪುಷ್ಪಪತ್ರಫಲಾನ್ಯಾಶು ಮುಮುಚುಃ ಫಲಶಾಲಿನಃ || ೫.೧೪.೧೬ ||

ವಿಹಂಗಸಂಘೈರ್ಹೀನಾಸ್ತೇ ಸ್ಕಂಧಮಾತ್ರಾಶ್ರಯಾ ದ್ರಮಾಃ |
ಬಭೂವುರಗಮಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಾರುತೇನ ವಿನಿಧೂತಾಃ || ೫.೧೪.೧೭ ||

ವಿಧೂತಕೇಶೀ ಯುವತಿಯಥಾ ಮೃದಿತವರ್ಣಕಾ |
ನಿಪೀತಶುಭದಂತೋಷ್ಠೀ ನಖೈರ್ದಂತೈಶ್ಚ ವಿಕ್ಷತಾ || ೫.೧೪.೧೮ ||

ತಥಾ ಲಾಂಗೂಲಹಸ್ತೈಸ್ತು ಚರಣಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಮರ್ದಿತಾ |
ತಥೈವಾಶೋಕವನಿಕಾ ಪ್ರಭಗ್ನವನಪಾದಪಾ || ೫.೧೪.೧೯ ||

ಮಹಾಲತಾನಾಂ ದಾಮಾನಿ ವ್ಯಧಮತ್ ತರಸಾ ಕಪಿಃ |
ಯಥಾ ಪ್ರಾವೃಷಿ ವೇಗೇನ ಮೇಘಜಾಲಾನಿ ಮಾರುತಃ || ೫.೧೪.೨೦ ||

ಸ ತತ್ರ ಮಣಿಭೂಮೀಶ್ಚ ರಾಜತೀಶ್ಚ ಮನೋರಮಾಃ |
ತಥಾ ಕಾಂಚನಭೂಮೀಶ್ಚ ವಿಚರಣ್ ದದೃಶೇ ಕಪಿಃ || ೫.೧೪.೨೧ ||

ವಾಪೀಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರಾಃ ಪೂರ್ಣಾಃ ಪರಮವಾರಿಣಾ |
ಮಹಾರ್ಹೈರ್ಮಣಿಸೋಪಾನ್ಮೈರುಪಪನ್ನಾಸ್ತತಸ್ತತಃ || ೫.೧೪.೨೨ ||

ಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲಸಿಕತಾಃ ಸ್ಫಾಟಿಕಾಂತರಕುಟ್ಟಿಮಾಃ |
ಕಾಂಚನೈಸ್ತರುಭಿಶ್ಚಿತ್ರೈಸ್ತೀರಜೈರುಪಶೋಭಿತಾಃ || ೫.೧೪.೨೩ ||

ಬುದ್ಧಪದ್ಮೋತ್ಪಲವನಾಶ್ಚಕ್ರವಾಕೋಪಶೋಭಿತಾಃ |
ನತ್ಯೂಹರುತಸಂಘುಷ್ಟಾ ಹಂಸಸಾರಸನಾದಿತಾಃ || ೫.೧೪.೨೪ ||

ದೀರ್ಘಾಭಿದ್ರುಮಯುಕ್ತಾಭಿಃ ಸರಿದ್ಭಿಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ |
ಅಮೃತೋಪಮತೋಯಾಭಿಃ ಶಿವಾಭಿರುಪಸಂಸ್ಕೃತಾಃ || ೫.೧೪.೨೫ ||

ಲತಾಶತೈರವತತಾಃ ಸಂತಾನಕುಸುಮಾವೃತಾಃ |
ನಾನಾಗುಲ್ಮಾವೃತವನಾಃ ಕರವೀರಕೃತಾಂತರಾಃ || ೫.೧೪.೨೬ ||

ತತೋಽಂಬುಧರಸಂಕಾಶಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಶಿಖರಂ ಗಿರಿಂ |
ವಿಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಕೂಟೈಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪರಿವಾರಿತಂ || ೫.೧೪.೨೭ ||

ಶಿಲಾಗೃಹೈರವತತಂ ನಾನಾವೃಕ್ಷಸಮಾವೃತಂ |
ದದರ್ಶ ಕಪಿಶಾದೂಲೋ ರಮ್ಯಂ ಜಗತಿ ಪರ್ವತಂ || ೫.೧೪.೨೮ ||

ದದರ್ಶ ಚ ನಗಾತ್ ತಸ್ಮಾನ್ನದೀಂ ನಿಪತಿತಾಂ ಕಪಿಃ |
ಅಂಕಾದಿವ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ಪತಿತಾಂ ಪ್ರಿಯಾಂ || ೫.೧೪.೨೯ ||

ಜಲೇ ನಿಪತಿತಾಗ್ರೈಶ್ಚ ಪಾದಪೈರುಪಶೋಭಿತಾಂ |
ವಾರ್ಯಮಾಣಾಮಿವ ಕ್ರುದ್ಧಾಂ ಪ್ರಮದಾಂ ಪ್ರಿಯಬಂಧುಭಿಃ || ೫.೧೪.೨೦ ||

ಪುನರಾವೃತ್ತತೋಯಾಂ ಚ ದದರ್ಶ ಸ ಮಹಾಕಪಿಃ |
ಪ್ರಸನ್ನಾಮಿವ ಕಾಂತಸ್ಯ ಕಾಂತಾಂ ಪುನರುಪಸ್ಥಿತಾಂ || ೫.೧೪.೨೧ ||

ತಸ್ಯಾದೂರಾತ್ ಸ ಪದ್ಮಿನ್ಯೋ ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯುತಾಃ |
ದದರ್ಶ ಕಪಿಶಾದೂಲೋ ಹನೂರ್ಮಾ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ || ೫.೧೪.೨೨ ||

ಕೃತ್ರಿಮಾಂ ದೀರ್ಘಕಾಂ ಚಾಪಿ ಪೂರ್ಣಾಂ ಶೀತೇನ ವಾರಿಣಾ |
ಮಣಿಪ್ರವರಸೋಪಾನಾಂ ಮುಕ್ತಾಸಿಕತಶೋಭಿತಾಂ || ೫.೧೪.೨೩ ||

ವಿವಿಧೈರ್ವೃಗಸಂಘೈಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ಚಿತ್ರಕಾನನಾಂ |
ಪ್ರಾಸಾದೈಃ ಸುಮಹದ್ಭಿಶ್ಚ ನಿರ್ಮಿತೈರ್ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ || ೫.೧೪.೨೪ ||

ಕಾನನೈಃ ಕೃತ್ರಿಮೈಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವತಃ ಸಮಲಂಕೃತಾಂ |
ಯೇ ಕೇಚಿತ್ ಪಾದಪಾಸ್ತತ್ರ ಪುಷ್ಪೋಪಗಫಲೋಪಗಾಃ || ೫.೧೪.೨೫ ||

ಸಚ್ಚತ್ರಾಃ ಸವಿತರ್ದೀಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಸೌವರ್ಣವೇದಿಕಾಃ |
ಲತಾಪ್ರತಾನೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಪರ್ಣೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ವೃತಾಂ || ೫.೧೪.೨೬ ||

ಕಾಂಚನೀಂ ಶಿಂಶಪಾಮೇಕಾಂ ದದರ್ಶ ಸ ಮಹಾಕಪಿಃ |
ವೃತಾಂ ಹೇಮಮಯೀಭಿಸ್ತು ವೇದಿಕಾಭಿಃ ಸಮಂತತಃ || ೫.೧೪.೨೭ ||

ಸೋಽಪಶ್ಯದ್ ಭೂಮಿಭಾಗಾಂಶ್ಚ ನಗಪ್ರಸ್ತವಣಾನಿ ಚ |
ಸುವರ್ಣವೃಕ್ಷಾನಪರಾಃ ದದರ್ಶ ಶಿಖಿಸನ್ನಿಭಾಃ || ೫.೧೪.೨೮ ||

ತೇಷಾಂ ದ್ರುಮಾಣಾಂ ಪ್ರಭಯಾ ಮೇರೋರಿವ ಮಹಾಕಪಿಃ |
ಅಮನ್ಯತ ತದಾ ವೀರಃ ಕಾಂಚನೋಽಸ್ಮೀತಿ ಸರ್ವತಃ || ೫.೧೪.೨೯ ||

ತಾಃ ಕಾಂಚನಾಃ ವೃಕ್ಷಗಣಾಃ ಮಾರುತೇನ ಪ್ರಕಂಪಿತಾಃ |
ಕಿಂಕಿಣೀಶತನಿಘೋಷಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗಮತ್ || ೫.೧೪.೩೦ ||

ಸುಪ್ತುಷ್ಟಿತಾಗ್ರಾ ರುಚಿರಾಂಸ್ತರುಣಾಂಕುರಪಲ್ಲವಾಃ |
ತಾಮಾರುಹ್ಯ ಮಹಾವೇಗಃ ಶಿಂಶಪಾಂ ಪರ್ಣಸಂವೃತಾಂ || ೫.೧೪.೪೧ ||

ಇತೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವೈದೇಹೀಂ ರಾಮದರ್ಶನಲಾಲಸಾಂ |
ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ದುಃಖಾತಾಂ ಸಂಪತಂತೀಂ ಯದ್ಬೃಚ್ಛಯಾ || ೫.೧೪.೪೨ ||

ಅಶೋಕವನಿಕಾ ಚೇಯಂ ದೃಢಂ ರಮ್ಯಾ ದುರಾತ್ಮನಃ |
ಚಂದನೈಶ್ಚಮ್ಬಕೈಶ್ಚಾಪಿ ಬಕುಲೈಶ್ಚ ವಿಭೂಷಿತಾ || ೫.೧೪.೪೩ ||

ಇಯಂ ಚ ನಲಿನೀ ರಮ್ಯಾ ದ್ವಿಜಸಂಘನಿಷೇವಿತಾ |
ಇಮಾಂ ಸಾ ರಾಜಮಹಿಷೀ ನೂನಮೇಷ್ಯತಿ ಜಾನಕೀ || ೫.೧೪.೪೪ ||

ಸಾ ರಾಮಾ ರಾಜಮಹಿಷೀ ರಾಘವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾ ಸತೀ |
ವನಸಂಚಾರಕುಶಲಾ ಧ್ರುವಮೇಷ್ಯತಿ ಜಾನಕೀ || ೫.೧೪.೪೫ ||

ಅಥವಾ ಮೃಗಶಾವಾಕ್ಷೀ ವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿಚಕ್ಷಣಾ |
ವನಮೇಷ್ಯತಿ ಸಾದ್ಯೇಹ ರಾಮಚಿಂತಾಸುಕರ್ಶಿತಾ || ೫.೧೪.೪೬ ||

ರಾಮಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಾ ಸಾ ದೇವೀ ವಾಮಲೋಚನಾ |
ವನವಾಸರತಾ ನಿತ್ಯಮೇಷ್ಯತೇ ವನಚಾರಿಣೀ || ೫.೧೪.೪೭ ||

ವನೇಚರಾಣಾಂ ಸತತಂ ನೂನಂ ಸ್ಪೃಹಯತೇ ಪುರಾ |
ರಾಮಸ್ಯ ದಯಿತಾ ಚಾರ್ಯಾ ಜನಕಸ್ಯ ಸುತಾ ಸತೀ || ೫.೧೪.೪೮ ||

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಮನಾಃ ಶ್ಯಾಮಾ ಧ್ರುವಮೇಷ್ಯತಿ ಜಾನಕೀ |
ನದೀಂ ಚೇಮಾಂ ಶುಭಜಲಾಂ ಸಂಧ್ಯಾರ್ಥೇ ವರವರ್ಣಿನೀ || ೫.೧೪.೪೯ ||

ತಸ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯನುರೂಪೇಯಮಶೋಕವನಿಕಾ ಶುಭಾ |
ಶುಭಾಯಾಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ರಾಮಸ್ಯ ಸಮ್ಮತಾ || ೫.೧೪.೫೦ ||

ಯದಿ ಜೀವತಿ ಸಾ ದೇವೀ ತಾರಾಧಿಪನಿಭಾನನಾ |
ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ಸಾವಶ್ಯಮಿಮಾಂ ಶೀತಜಲಾಂ ನದೀಂ || ೫.೧೪.೫೧ ||

ಏವಂ ತು ಮತ್ವಾ ಹನುರ್ಮಾ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೋ ಮನುಜೇಂದ್ರಪತ್ನೀಂ |
ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಶ್ಚ ದದರ್ಶ ಸರ್ವಂ
ಸುಪುಷ್ಪಿತೇ ಪರ್ಣಘನೇ ನಿಲೀನಃ || ೫.೧೪.೫೨ ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ ||